

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

*Εκδήλωση του Σώματος Ομοτίμων Καθηγητών
του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα*

**«Η Ελλάδα μπροστά στο
δημογραφικό και
μεταναστευτικό πρόβλημα»**

Αθήνα, 11 Απριλίου 2022

Χαιρετισμός του Πρύτανη Καθηγητή Μ.-Α. Δημόπουλο

Κυρία Υπουργέ,

Κυρίες και κύριοι,

Με εξαιρετική τιμή χαιρετίζω εκ μέρους των
Πρυτανικών Αρχών τη σημαντική από κάθε άποψη

εκδήλωση του Σώματος Ομοτίμων Καθηγητών του Πανεπιστημίου μας με θέμα «*Η Ελλάδα μπροστά στο δημογραφικό και μεταναστευτικό πρόβλημα*».

Πρόσφατα δημογραφικά στοιχεία δείχνουν ότι η Ελλάδα μικραίνει και γερνάει. Εάν δεν ληφθούν αμέσως μέτρα, ο πληθυσμός της χώρας μας σε 30 χρόνια από σήμερα θα είναι σημαντικά μικρότερος. Αυτό θα έχει σημαντικές επιπτώσεις τόσο κοινωνικές, όσο και οικονομικές αλλά και εθνικές. Και με μια τέτοια δυσοίωνα προοπτική είναι αδύνατον να μιλάμε για ανάπτυξη ή να σχεδιάζουμε ένα νέο κοινωνικοοικονομικό μοντέλο.

Η υπογεννητικότητα υποσκάπτει κάθε πρόταση βιώσιμης ανάπτυξης και, ιδιαίτερα για τη χώρα μας, αυτός ο παράγοντας φαίνεται ότι θα είναι καθοριστικός για το μέλλον μας.

Παράλληλα, τα τελευταία χρόνια έμελλε η Χώρα μας να αποτελέσει και πάλι ένα ασφαλές καταφύγιο για χιλιάδες πρόσφυγες μετά από αρκετά πλέον χρόνια.

Έτσι, γίναμε όλοι μάρτυρες της μεγάλης τραγωδίας που βίωσαν και εξακολουθούν να βιώνουν χιλιάδες

συνάνθρωποί μας σήμερα, οι οποίοι εξωθήθηκαν και ακόμα εξωθούνται να εγκαταλείψουν την πατρίδα και να αναζητήσουν ως πρόσφυγες στην Ευρώπη μια καλύτερη και, κυρίως, ασφαλέστερη ζωή.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών από την πρώτη στιγμή στάθηκε δίπλα στους πρόσφυγες. Η πανεπιστημιακή μας κοινότητα έγκαιρα συγκρότησε ένα **«Παρατηρητήριο-δίκτυο αλληλεγγύης και προσφοράς για τους πρόσφυγες»**. Έτσι ώστε, κεντρικά και οργανωμένα, η παρέμβαση και η προσφορά μας ήταν πιο συστηματική.

Η συνεχιζόμενη προσφυγική κρίση και κυρίως το δημογραφικό απαιτούν την αλληλεγγύη και τη συνεργασία με τις χώρες και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των 2 αυτών θεμάτων σε κάθε χώρα.

Οφείλουμε τώρα να σχεδιάσουμε δράσεις και να προτείνουμε ενέργειες που θα αντιστρέφουν τις δυσοίωνες τάσεις και θα δίνουν στέρεες λύσεις σε ένα εκρηκτικό, εθνικό θα έλεγα και συνάμα υπαρξιακό πρόβλημα.

Βεβαίως ο κάθε φορέας οφείλει να αναλάβει πρωτοβουλίες στον τομέα ευθύνης του.

Σε Εθνικό επίπεδο ιδιαίτερα σημαντική μπορεί να είναι η συμβολή των Πανεπιστημίων και ιδιαιτέρως του ΕΚΠΑ.

Σχετική μελέτη του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) η οποία αναλύει την ελληνική συγγραφική δραστηριότητα σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά δείχνει ότι ο μέγιστος όγκος ερευνητικού έργου προέρχεται από τα Πανεπιστήμια.

Εστιάζοντας στην κατηγορία Πανεπιστήμια, ο μεγαλύτερος όγκος ερευνητικού έργου αφορά στο ΕΚΠΑ.

Επίσης, κατά την ίδια περίοδο ο σχετικός δείκτης απήχησης δημοσιεύσεων για το ΕΚΠΑ είναι σημαντικά υψηλότερος τόσο σε σχέση με το μέσο όρο των χωρών της ΕΕ όσο και του ΟΟΣΑ.

Οι συγκεκριμένες επιδόσεις συνδυάζονται με σημαντική εξωστρέφεια του Πανεπιστημίου μας, αφού ο αριθμός δημοσιεύσεων με διεθνείς συνεργασίες σχεδόν τετραπλασιάζεται τα τελευταία χρόνια σταθερά.

Αυτός είναι και ένας από τους λόγους που συμμετέχουμε εξ αρχής στο νέο Ευρωπαϊκό θεσμό των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων. Το Πανεπιστήμιό μας είναι, μαζί με άλλα 9 Πανεπιστήμια (όπως το Sapienza της Ρώμης, το Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης, το Πανεπιστήμιο της Γλασκόβης, το Πανεπιστήμιο του Σάλτσμπουργκ κ.α.), ιδρυτικό μέλος από το 2018 του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου CIVIS, μιας Συμμαχίας η οποία έχει ως στόχο να διαμορφώσει το Πανεπιστήμιο του μέλλοντος. Ενός Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου που θα διευκολύνει μεταξύ πολλών άλλων και τη διεκδίκηση κοινών ερευνητικών προγραμμάτων.

Σε παρόμοια μελέτη του τμήματος Αναλύσεων της ELSEVIER (ενός από τους μεγαλύτερους εκδοτικούς οίκους παγκοσμίως) αποτυπώθηκε αφενός η ισχυρή ερευνητική εξωστρέφεια του ΕΚΠΑ και αφετέρου η συνεχής αύξηση του ποσοστού των δημοσιεύσεων (επί του συνόλου) που κατατάσσονται στο κορυφαίο 10% παγκοσμίως - οι τιμές αυτές είναι σχεδόν 50% πιά υψηλές σε σχέση με τον Εθνικό Μέσο Όρο.

Όλη αυτή η σημαντική ερευνητική προσπάθεια βασίζεται στο υψηλό επίπεδο

Επιστημονικό Δυναμικό μας και στις υποδομές μας, που φροντίζουμε να επεκτείνονται και να ενισχύονται, υποστηρίζοντας τα μέλη μας στο έργο τους.

Το μείζον, ωστόσο, σε σχέση και με το δημογραφικό, είναι οι θέσεις απασχόλησης που παρέχονται σε ερευνητικά προγράμματα, οι οποίες ανέρχονται για το ΕΚΠΑ τα τελευταία χρόνια, λόγω της εξωστρέφειας και των συνεργασιών, σε πάνω από 7.000 ετησίως.

Έτσι λοιπόν το ΕΚΠΑ αποτελεί μια από τις βασικότερες (αν όχι τη βασικότερη) μονάδες διατήρησης ανθρώπινου δυναμικού (brain gain) υψηλών προσόντων για τη χώρα μας. Αξίζει να αναφέρουμε ότι το ΕΚΠΑ τα τελευταία χρόνια κατατάσσεται στα 250 καλύτερα Πανεπιστήμια στον κόσμο σχετικά με την απασχολησιμότητα των αποφοίτων του.

Θεωρούμε ότι στις τρέχουσες δύσκολες συνθήκες είναι σημαντικό να στραφούμε ως Έθνος στη νέα γενιά προτείνοντας την αριστεία ως

φιλοδοξία ζωής, την καινοτομία ως καταλύτη δημιουργικότητας και τελικά την επιχειρηματικότητα (π.χ. startups) ως θετική επιλογή που θα συμβάλει στη βελτίωση ανταγωνιστικότητας της πατρίδας μας.

Το εξαιρετικό δυναμικό, οι γνώσεις και το ταλέντο των νέων επιστημόνων που συναντούμε καθημερινά στα αμφιθέατρα και τα εργαστήρια του Πανεπιστημίου μας αποτελεί την ελπίδα για ένα άλλο μοντέλο ανάπτυξης που θα στηρίζεται στους νέους επιστήμονες και την καινοτομία.

Αυτή είναι μια άκρως σημαντική συμβολή του Δημόσιου Πανεπιστημίου και κυρίως του ΕΚΠΑ στο Δημογραφικό.

Με αυτές τις σκέψεις θα ήθελα να σας καλωσορίσω, να σας ευχαριστήσω για την παρουσία σας, να συγχαρώ το Σώμα Ομοτίμων Καθηγητών του Πανεπιστημίου μας για την άκρως σημαντική εκδήλωση **για ένα μείζον, εθνικό ζήτημα.**

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.